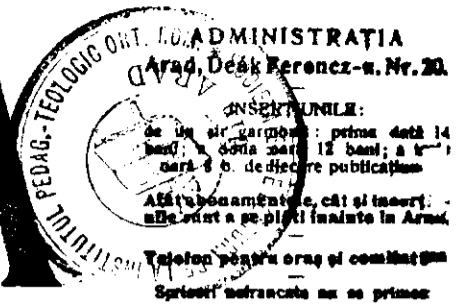

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 an 10 cor.
pe 12 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci!

Manuscrise nu se înapoiază.

Anul VIII.

NUMÉR de DUMINECĂ

Nr. 30.

Trăiască Impăratul!...

Trăiască Impăratul!... Eată ce s'a strigat mai cu entuziasm la banchetul ce s'a dat la Putna...

Și s'a strigat sincer și cu iubire nu numai din partea fraților noștri din Bucovina, supuși leali ai M. Sale, ci de Români veniți acolo din toate cele patru unghiuri.

Asta e și însemnătatea *politica* a lucrurilor.

De cât Ungurii ș'aceasta o înțeleg pe dos. Și la nici un caz nu caută să tragă din cele petrecute cuvenitele învățăminte.

Să ne explicăm.

În Bucovina inițiativa serbărilor au luat-o boierii mari ai țării români, în frunte cu baronul Hurmuzaki. Nimeni nu presupunea, că un bărbat de talia și cu poziția d-lui baron se hasardeze să înceapă ceva ce n'ar reuși. Adesiunea prințului Hohenlohe, ori mai bine: a M. Sale și a guvernului central o avea comitetul serbărilor chiar înainte de a se constitui. Nici M. Sa Impăratul, nici sfetnicii Săi austriaci nu putea să ridice obiecțiuni când lealiți supuși vor să manifesteze cea mai înaltă virtute națională: prăznuirea strămoșilor iluștri. De când sunt sub dominațiune austriacă, frații noștri din Bucovina s'au purtat astfel, în cât la Viena nimeni nu se putea teme că vor da serbării alt caracter de cât cel potrivit între cadrele legit și situațiunei Austriei.

Și iarăși odată conceasă serbarea, ce era să facă — de dragul Ungurilor — guvernul provincial? Să afișeze, că în ziua de 2 Iulie Români din alte părți nu e permis să intre în Bucovina?!... Dar asta ar fi fost nu numai în contra celei mai elementare etichetă internațională, ci ceva ridicol, ceva ne mai auzit în vremurile moderne... Se mai presupunea apoi că mai ales din România au să vină oaspeți. Ear guvernul M. Sale Impăratului Austriei nu putea să trateze de cât prevenitor pe supușii M. Sale Regelui Carol, amic și aliat credincios al domnitorului nostru.

Eată de ce prințul Hohenlohe nu putea să întâmpine pe Români cari au venit acolo de cât delicat.

Bărbat de stat și diplomat superior s'a arătat prințul Hohenlohe când a zis:

«Inc'odată mulțumesc din toată inima tuturor — *îndeosebi Românilor din Regat* — cari au luat parte la serbarea de astăzi.

«Milioane de Români, serbează pretutindeni în acest moment o glorioasă aniversare. Este un popor întreg, care astăzi celebrează împreună cu noi virtuțile lui Ștefan-cel-Mare.

«Guvernul este fericit, de a aduce aci un omagiu public Românilor. Suntem siguri că oaspeții noștri, se vor purta demni și suntem siguri că vor duce în țeara lor convingerea, că compatrioții lor sunt bine tractați și se simt bine sub scutul legilor noastre.

«Ziua de astăzi Domnilor este o mare cucerire pentru noi».

Desigur: cu prilejul acesta Austria a cucerit sufletele tuturor Românilor.

Dovada s'a dat îndată după ce prințul a rostit cuvintele de mai sus. Dl Șendrea, vice-președinte al Senatului Român, membru distins al partidului *liberal*, fost ministru, a răspuns — după cum se știe — prințului Hohenlohe:

«Românii ved cu vină recunoștință că guvernul participă la serbările poporului român. Ei sunt recunoscători din toată inima Majestății Sale împăratului. Trăiască Majestatea Sa împăratul, pentru fericirea popoarelor. Să se păstreze pentru mângâierea păcii generale».

Ear dl N. Filipescu, membru marcant în partidul *conservator*, fost ministru, a zis:

«Serbătoarea de astăzi Domnilor, manifestațiunile de astăzi, sunt mai mult de cât o serbătoare istorică. Ele au luat proporțiunile unui adevărat eveniment politic. De mult deja guvernele Austriei și României sunt amice. Era alianța rațiunii. Serbarea de astăzi a făcut mai mult, a *pecetluit alianța inimilor*».

Și să cităm ce a scris cu acest prilej organul guvernului, «Voința Națională» dela 6/19 Iulie:

«Ori unde bate o inimă de Român, se va ști că Austria vede în noi un element de ordine și progres, care se simte solidar legat de reprezentanta civilizației europene în fața Orientului, atâta vreme copleșit sub apăsarea neculturei și a lipsei de libertate. Austria a împlintat civilizația în Ungaria, scoțind'o din starea de pașalic turcesc; Austria a trezit pe tinerii români de peste munți, trimiși la Roma, ca să-și vie în conștiință că sunt de origină romană și datorii a fi un element de civilizație și progres în regiunea Carpaților, aducându-și neamul lor la ideea națională, înăbușită mai ales în țările de la Dunăre, de influența grecească, de pseudocultura ce se răspindea dela Bizanț.

«Astăzi când roadele acestei mișcări culturale se văd, când poporul conștient își serbează eroii naționali, îngenunchind la mormintele lor și căutând a se însufla din faptele lor, Austria ne-a primit cu bucurie și simpatie, și însuși Majestatea Sa, Impăratul Francisc Iosif, a mulțumit Românilor bucovineni pentru nestrămătata credință ce i s'a exprimat cu ocazia centenarului al patrulea dela moartea lui Ștefan-cel-Mare.

Adâncă întipărire a făcut asupra tuturor Românilor, considerația cu care a fost primit

consulul nostru din Cernăuți, d. Cogălniceanu, pe care M. S. Regele l'a însărcinat a aduce și depune o coroană pe mormântul lui Ștefan cel Mare. Pretutindene locul de onoare s'a dat reprezentantului Regelui nostru și *tricolorul român a strălucit pretutindenea alături cu steagurile austriace și bucovinene*. Nici nu i-a venit cuiva în minte a vedea în acest tricolor un semn de nealitate sau o amenințare.

«Iată de ce salutăm cu adâncă mulțumire această zi mare, care a unit pe toți Români din lumea largă, în care soarta i-a împrăștiat, într'un gând și într'o simțire, dând un îmbold nou pentru munca grea și mare ce ne mai rămâne de făcut pentru a fi la înălțimea misiunii noastre la Dunăre și Carpați. Iată de ce ne simțim plini de recunoștință către Austria, care ne-a dovedit că e la înălțimea culturii moderne și că își pune mărirea și puterea în libera dezvoltare a tuturor popoarelor de sub sceptrul său, neuitându-și rolul istoric ce l'a avut și îl are aci la hotarele Resăritului, ca reprezentantă a culturii europene.

«Fie ca exemplul acesta să găsească imitatori spre marele bine a progresului omenirii și a asigurării dezvoltării integrale a popoarelor de aici, cari au avut atâta de suferit și cari merită totuși soarta mai bună ce tind să și-o creeze.

«Fata cum etiam itermani sa respingandu bucuriile ce le manifesta».

De altfel, aducă-și contele Tisza aminte de ovațiunile ce i-au făcut Români cu prilegiul vorbirii sale dela banchetul de instalare.

Ce rost are atunci articolul dela 20 Iulie al ziarului «Budapesti Hirlap»? Pe cine o să convingă numiții șovinisti că serbarea dela Putna s'a făcut anume pentru a demonstra contra Ungariei: Cine o să creadă că Regele Carol și sfetnicii Săi zi și noapte nu se gândesc la altceva, decât cum să cuprindă din Ungaria — până la Tisa?!...

Dar să cităm din acest articol.

«Guvernului austriac nu i-au putut scăpa comunicatele cari vesteau preparativele serbării dela Putna, conform cărora serbarea avea ca țintă manifestarea *unității sentimentului tuturor Românilor* la mormântul aceluși erou, care a bătut pe Unguri. Ear unitatea de sentiment a tuturor Românilor — și asta o știe guvernul austriac — nu are altă tendință decât realizarea idealului «tuturor Românilor», adică întemeierea unei Românie mare până la Tisa dela Seghedin; va să zică formațiunii istorice de așa natură, că *din posesiunile Habsburgilor atât teritor maghiar cât și austriac vrea să rupă în măsură mare și sol bogat, pentru a-l da stăpânirii regelui Carol de Hohenzollern*.

«Serbarea dela Putna a demonstrat că toți Români se înțeleg și sunt solidari pentru ducerea la îndeplinire a acestei misiuni istorice și prinosul adus marelui mort dela mănăstirea Putna a fost pecetluirea tendinței și stăruinței de a sparge hotarele monarhiei austro-ungare.

Peste grațiositățile ce adresează lui Dr. Körber, »perversul« care »a uneltit în chip perfid contra Ungariei« tolerând serbarea, trecem. Tot așa și asupra batjocurei aduse prințului Hohenlohe.

Ne oprim asupra unui singur — motiv — dacă se poate numi astfel — ce invoacă.

Zice că păcatul guvernului austriac este cu atât mai mare, cu cât el »a tolerat serbarea deși știa că din cauza proiectului școlar a lui Berzeviczy Românii sunt agitați« și Ungurilor li se va da astfel destulă bătăie de cap până să-i potolească...

Cu alte cuvinte: Körber a turnat uleu pe focul din Ungaria.

Eată logica șovinistului maghiar. În loc să zică: Rău a făcut guvernul maghiar că i-a provocat pe Români și prin opreliștea tinerimei universitare române; rău face și prin tendința proiectului școlar a lui Berzeviczy, — organul »imperului maghiar« înjură pe Körber care s'a purtat bine și nu vrea să secundeze guvernul maghiar în a-i batjocori și întărita pe Români.

»Asta — scrie numitul ziar nu-i altceva decât contracararea dela Viena a politicii de naționalități«.

Și continuă:

»Ce altceva să fie asta, decât accentuarea demonstrativă a guvernului vienez în fața Românilor că: vedeți, politica maghiară osândește focul sacru al inimii voastre, și toate emoțiunile la mormântul eroului vostru național; tirania politicii maghiare vrea să vă oprească până și amintirile istorice; noi însă, guvernul austriac, noi, guvernul civilizat vă facem toate onorurile, trimitem la serbarea voastră pe guvernatorul nostru și asigurăm de bunele intenții ale guvernului nostru față de libertate, poporul român din Ungaria, dacă se va întâmpla deci să gemi sub tirania maghiară, vino numai la mine, în Viena, la guvernul austriac; Români din România, dacă e să căutați aliat în contra politicii maghiare, priviți spre mine, în Viena, eu sunt Ernest Körber, amicul vostru, care pe eroul vostru, biruitor al Ungurilor, politica voastră, cea pan-romană, îl stimez și m'am închinat ei...«

Fără îndoială: amic al Românilor și aliat al României nici nu poate fi un guvern care detestează pe eroii noștri naționali... Și câtă vreme la Budapesta se face politica intolerantă d'acum, capu încoronat al României nu în capitala Ungariei, ci la Viena își va căpăta prieten, după cum și Românii pe *Impăratul* îl vor aclama, căci — după cum demonstrează și »B. Hirap« — sub sceptrul lui sentimentele naționale găesc adăpost, pe când guvernele maghiare socotesc că mantia S-tului Ștefan numai pe Unguri trebuie să-i ocrotească.

R. Ș.

Iarăși Renta. Suntem informați, că guvernul nici până în ziua de azi, n'a asignat renta din Brașov pe anul 1904. Terminul rentei expiră totdeauna în 15/28 Aprilie. Prin urmare renta de pe anul acesta, din 15/28 April nu aduce nici un venit.

De unde-și ia guvernul dreptul a dispune arbitrar cu averea bisericii române din Brașov? Sau ce e cauza de n'a asignat renta pe 1904?

Istoria lui Ștefan cel Mare oprită. Guvernul unguresc s'a distins prin o nouă ispravă. A oprit cartea »Istoria lui Ștefan cel Mare« povestită neamului românesc, de savantul profesor dela universitatea din București Nicolau Iorga. Cartea a fost scrisă din însărcinarea ministerului de culte și instrucție al României și s'a și trecut în zece de mii de exemplare. La noi în Arad chiar au fost vândute pe la librării mai multe sute exemplare. Fiecare cărturar român a grăbit să și-o câștige. Acum guvernul unguresc a confiscat-o. Vreau să închidă ori-ce lumină, care vine să lumineze poporul românesc. D'aci încolo cartea d-lui Iorga, va avea îndoit preț pentru noi.

Cum vorbesc ungarul când s'adresează străinătății? Guvernul unguresc a simțit nevoia să »informeze« străinătatea cu privire la comentariile »tendențioase« câte ved lumină în presa străinătății asupra proiectului său de reformă al învățământului popular.

»Pol. Cor.« din Viena publică un articol, precum singur recunoaște inspirat din Budapesta, extrem de interesant și caracteristic pentru moralitatea politicii maghiare. Se vedeți, când se scrie pentru străinătate, ce ton dulce, ce maniere, ce stil condescendent, se folosește. Ce calumnii ordinare a afirmat despre dl Berzeviczy, că vrea să maghiarizeze naționalitățile? Aș, iată ce zice »Pol. Cor.«:

»În străinătate în multe părți au fost restabilită intențiunile ministrului Berzeviczy. N'are nici în gând a despoia naționalitățile de dreptul la limba lor și nici nu vrea să sfârșească școalele de naționalități. (Da de unde se vrea? N. Red.) Scopul noii legi este, că fiecare învățător să-și însușiască capacitatea propunerii limbii maghiare, așa ca elevul după terminarea școlii elementare și a celei de repetițiune să înțeleagă ungurește și să vorbească limba statului. E de cu douăzeci și cinci de ani și-a pus aceasta de scop, dar nu s'au luat destule măsuri pentru executare. Proiectul se mișcă în cadrele legii vechi și e departe a constitui un atentat împotriva culturii și limbii naționalităților, ceea-ce dovedește și împrejurarea că și în școalele maghiare sunt luate îngrijiri despre educația elevilor minorității naționalităților, în limba naționalității respective«.

Ne mai pomenit! Atât de sfruntate minciuni! Când se știe, că și în școlile curat românești, susținute de confesiunea 20%, a elevilor dacă sunt maghiari, instrucția întregă trebuie să se facă în limba maghiară. Când se știe că și religia, ba chiar și limba ritualurilor cer, să se propună în limba maghiară. Ce chip de seducere josnic. În chipul acesta s'a fost creat și legenda libertăților maghiare, pe care tot noi Românii am spulberat-o. Vom spulbera și minciunile acestea ce se răspândesc fără simț de rușine. Străinătatea trebuie să vadă lamurit, ce se petrece în Ungaria la începutul veacului XX. Noi alt arcan nu avem.

Un deputat ungar între alegătorii săi Români. În Budapesta tenorul e înălțat, în cerc e lăsat mai domol, mai dulce. Cu o octavă mai jos însă și dela obișnuitele declamări din cercuri, a vorbit Papp Géza, deputatul guvernamental înaintea alegătorilor săi Români, din frunțile comune românești Toracul-mic și Toracul-mare. Fața față veselă, când vrednicul preot de acolo dl Vincențiu Petrovici, i-a spus-o verde, că d'aci încolo Români vor începe activitatea pe toată linia. Numai contactul neîntrerupt cu factorii competenți, schimbul de idei neîncetat, poate restabili armonia între elementul maghiar și naționalități. Numai aceasta va trezi simpatia Românilor care trăiesc afară de Ungaria, față de patria noastră. Însfârșit a vestejit proiectul lui Berzeviczy și a rugat pe deputat să intervină, ca guvernul să nu turbure pacea prin proiectul acesta. Se înțelege dl Papp a promis toate. — În Toracul-mic situația a fost și mai

difficilă. Aci țeranii mereu i-au întrerupt vorbirea și deputatul se lupta greu cu căutarea de fraze îndulcite în care să învalue trebușoarele guvernului, despre care întrebau țeranii. — Prânzul l'ați mâncat, ear proverbul românesc zice, că cu minciuna numai prânzi se poate.

»Sus maghiare« este titlul unei broșuri ce primim la redacție, scrisă de un jurnalist maghiar (!) cu numele Móritz Pál, care a fost trimis cu subvenții în Ardeal, pentru a studia referințele de naționalități de acolo. Drept concluziune a impresiilor sale câștigate la fața locului autorul constată, că Valahii constituie o mare primejdie nu numai pentru Maghiarii ci și pentru Sași, pentru-că cuprind mereu teren atât etnic cât și economic (Și asta nu este iertat Valahului! N. R.) drept aceea o alianță între Maghiarii și Sași este reclamată de interesele binepricepute atât ale Maghiarilor cât și ale Sașilor. Acesta e simburele broșurei — care nici nu merită mai multe vorbe.

A TREIA.

EPISTOLA DESCHISA

cătră

Dl deputat guvernamental din cercul Iosășelului Dr. George Sombati.

Stimate domnule deputat!

A venit vremea să se vadă, cine e Român adevărat, căci cu toții vom sări în picioare spre a ne apăra drepturile școlilor noastre, pe cari Dl ministru de culte și instrucție publică Berzeviczy, vrea să ni-le răpească. Cel mai luminați și mai înțelepți bărbați ai poporului nostru au și început lupta pentru apărarea drepturilor noastre și noi suntem una cu dînșii.

Dar e vorba, că D-Ta, d-le deputat, ce zici la acestea?

Te rugăm d-le, să-ți aduci aminte că și D-Ta ești român (?) ca și noi, deci sări la luptă, pentru apărarea dreptului și pentru neam, căci doar de aceea te-am ales în Dietă, ca să lupți pentru drepturile noastre și nu să te tupilești la spatele celor mai crânceni dușmani ai neamului românesc.

Luptă d-le deputat cu inimă curată și cu sânge cald pentru școalele noastre, înfruntă pe cei șoviniști, care vreau să ne răpească limba, arată-te că ești trimis în Dietă dela poporul român!

Ear' dacă nu ne-ai asculta, să ști că să va alege unul din zăr, cum zice Românul.

Te rugăm să ieși din partidul guvernului și să te alături cătră falnicul deputat al Dobrenilor, Dr. Aurel Vlad. Aduși aminte de noi d-le Sombati, că noi Românii din cercul Iosășelului te-am ales și nu Ungurii din Seghedin. Aduși aminte d-le, că noi, vre-o câteva comune, în frunte cu vrednicul nostru preot Traian Magier, o zi și o noapte nici n'am mâncat, nici n'am beut, ci am mers la vot ca niște lei, până ce te-am scos biruit asupra străinului.

Știm însă și aceea, că ne-ai făcut și bine, cu drumul dela Murăș-Slatina. În privința aceasta ne-ai luat o sarcină grea de pe umerii noștri. Dar' când e vorba de un drept ce nu e numai al nostru, al celor din cercul Iosășelului, ci al întreg neamului românesc, noi, își mulțămim pentru binele ce ne-ai făcut, dar' fimem cu neamul nostru, de care D-Ta te poți desface, noi însă nu, până ce este o picătură de sânge în noi.

Așteptăm să-ți împlinești datoria cum se cuvine.

Saturău, la 24 Iulie 1904.

In numele mai multor alegători:

Constantin Babuța, Traian Babuța,
Atanasie Babuța, Iorgu Babuța,

Ve trimitem salutul nostru, bravi Români din cercul Iosășelului!

Știam noi, că nu consimțiri Voi, cu deputatul pe care l-ați ales, pe cum ziceți „ca să biruiți asupra străinului” și care azi se face coadă la toporul, ce a apucat în pădurea românească. Știam noi că îndată ce veți auzi Voi, despre isprăvile domnișorului, pentru care voi cu toții „o zi și o noapte n'ați mâncat și n'ați beut”, veți grăbi să-i aduceți la cunoștință că „se va alege untul din zăr”.

Căci cu mintea Voastră, simplă dar înțeleaptă, Voi înțelegeți bine că interesele mari ale neamului sunt mai presus de cât trebușoarele lui nenea Aran ori ale lui nenea Stan.

Trufaș ne mai spunea deputatul D-Voastră odată că nu este putere care să-l scoată pe dânsul din cercul Iosășelului. Socotitu-va pe voi de oameni slabi, ori încrezutu-s'a în stăpânul său Tisza, nu știm, dar dacă s'a gândit la Voi, suntem fericiți că-i dați desmintirea asta. Dacă însă s'a gândit la stăpânul său Tisza — ce ați mai avea atunci voi cu dânsul?

Noi l-am provocat atât pe rătăcitul D-Voastră cât și pe ceilalți 9, să iasă din partidul guvernamental unde Român azi nu mai poate sta, fără să nu-l ardă fruntea pecetea trădării de neam.

Nici un răspuns nu s'a primit. Tac domnișorul tăcerea peștelui.

Ba ce au făcut? Văzând că scrisoarele noastre au pătruns și la Voi și că să clătina de din jos temelie pe care s'a ridicat nemeritatea lor domnie, au dat zvonul că ei vor ținea sfat și vor cere dela guvern să șteargă paragraful din legea lui Berzeviczy, cari ne vatămă drepturile noastre, iar dacă guvernul n-o va face, atunci dânsii vor ieși din partid.

Vorbe goale. Cu asta vreau să împedec mișcarea ce s'a pornit în cercuri împotriva lor.

Parcă nu i-am cunoaște. Nu sunt dinșii din stofa din cari se croiesc luptătorii adeverați ai popoarelor. Oameni fără șira spinării cari nu pot trăi decât din umilire. Nu vor ieși din partid, o spunem noi înainte și drept aceea să-și facă toți alegătorii Români datoria față de ei.

Afacerea Chartreux.

Asupra luptei inaugurate de către guvernul lui Combes împotriva Romei, precum și asupra motivelor și scopului acelei lupte ziarul „Hessischen Blätter” face următoarea interesantă expunere:

«Francia a avut săptămâna asta earășii una din tre «senzațiile» sale politice, fără de cari azi acolo nime nu poate exista. A fost vorba anume despre o afacere întunecoasă de corumpere. Ordinul Cartauzianilor adică, care dispune de enorme averi, ar fi îmbiat prin un intermediar 2 milioane franci lui Edgar Combes, secretar ministerial, ori părintelui acestuia, ministrul president, dacă

ar obține permisiunea de a rămânea în țeară fabricând și pe mai departe vestitul licor Chartreux.

Această afacere deja în Martie 1903 a eșit în public, fără ca atunci guvernul Combes să se fi declarat, așa că tăcerea aceasta întărea opinia publică tot mai mult în credința probabilității acestei afaceri compromițătoare pentru guvern. Într'o ședință a camerei din a doua săptămână a lunii lui Iunie anul curent afacerea ear a început să arunce valuri. Interlocuțiunea deputatului naționalist Pichat, care este arhitectul Cartauzianilor: «Și milioanele Cartauzianilor?» a provocat o adâncă indignare în tatal Combes, care acum a declarat, că da, s'a făcut încercarea, de a-l câștiga cu suma de 2 milioane pe partea Cartauzianilor. La insistența lui Millerand, fostul ministru de comerț în ministerul Waldeck—Rousseau a promis, că numele oferentului din «considerațiunilor politice» nu-l va trada... În urma acestei declarațiuni, de ore-ce nici Millerand n'a voit să numineze pe intermediarul în afacerea corumperei, aceasta a devenit și mai misterioasă, așa că camera a instituit o comisiunea pentru cercetarea întregii afaceri, în care au fost aleși deputați în majoritate opoziționali.

Această comisiune a ascultat trei săptămâni de-arându-l pe toți, despre cari a putut afla că au ceva comun cu această afacere scandalosă, dar lumină deplină n'a putut face în jurul acestei chestiuni.

Invinuirea adusă lui Combes tatal și fiul, că pentru 2 milioane ar fi voit să tolereze ordinul Cartauzianilor, s'a dovedit cel puțin față de tatal de neîntemeiată, ba nici tatal lui Combes nu, ca înalta sa respect nu a putut fi dovedită, tot așa nici afirmațiunea ambilor, că atare încercare nu s'a făcut peste tot din partea ordinului, nu a putut afla crezământ. Autorul acestei faime este un individ cu numele Chabert, cunoscut din multe afaceri financiare impure, și din scandaluri de paname, care ar fi spus comisariului de expozițiune francez la St. Louis, Lagrave, fostul funcționar ministerial în ministerul de comerț, că el crede, că ar putea primi 2 milioane dela Cartauzianii, dacă guvernul li-ar da permisiune să rămânea în țeară. Lagrave numai de cât a împărțit această convorbire șefului său de atunci, nominând totodată și pe Chabert; mai târziu însă din «considerațiunilor mai înalte» și sub presiunea lui Millerand nu a pomenit nimic despre acest individ nici naintea actualului său șef, nici naintea lui Combes. Că din ce motiv a suferit Combes, să fie suspionat în urma versiunii răspândite de Chabert, este tot atât de enigmatic, ca și «interesele înalte de stat», din a căror cauză Millerand cu învoirea lui Combes a refăcut numele lui Chabert. Pare deci că Chabert, obscurul gentileman și-a câștigat totuși întru câțva merite în jurul republicei lui Millerand și Combes. Tot așa penibilă impresiune a făcut și declarațiunea priorului Cartauzianilor, care cu provocare la votul său a refuzat să fasioneze.

Comisiunea în urma asta a resumat rezultatul cercetării. Ea a constatat, că împotriva ambilor Combes nu se poate aduce nici o dovadă a unei încercări de corumpere, în același timp însă nici afirmațiunea lui Combes, că o atare încercare nu s'a făcut peste tot, de asemenea rămâne nedovedită.

Comisiunea constată în fine, că implicând ministrul Combes și persoana lui Lagrave, reprezentantul Franciei la expoziția din St.-Louis, în această afacere, autoritatea statului francez a fost adânc jignită. În urma acestor constatări comisiunea a formulat următoarea rezoluțiune pentru a o propune camerei spre primire: Camera își exprimă regretul, că ministrul president fără tact și în lipsă de argumente suficiente a produs în țeară agitațiune, cauzând totodată daună atât intereselor franceze, cât și renumelui Franciei. Este natural, că în urma unui vot de blam, guvernul Combes ar fi trebuit să se retragă din fruntea țării. Dar majoritatea camerei, cu considerare la faptul, că lupta culturală nu este încă terminată, susține și pe mai departe guvernul compromis al lui Combes.

Drept aceea, Marți săptămâna trecută susținătorii lui Combes s'au grupat încă odată în jurul măestrului lor respingând rezoluțiunea comisiunii și adoptând propunerea lui Jaurés și soții pentru votarea încrederei pe seama guvernului, declarând tot odată, că «onoarea lui Combes și a fiului său este mai pe sus de ori-ce suspiciune».

Guvernul lui Combes este deci rehabilitat pe deplin, prin ce și aceasta senzațiune a trecut dela ordinea zilei, așteptând publicul Parisului altele mai noue și mai picante.

Darea de seamă a deputatului Dr. A. Vlad la Dobra.

Duminecă în 17 Iulie st. n. și-a ținut deputatul național român, dl Dr. Aurel Vlad, darea de seamă față alegătorilor săi din cercul Dobrei.

La aceasta sărbătoare națională s'au adunat mii de Români dornici să-l mai vadă și să-l asculte pe cel-ce a avut singur bărbăția să intervină în dietă în mod atât de demn pentru oropsitul și nedreptățitul său popor.

Poporul recunoscător și-a manifestat, în schimb, în chip mișcător și înduioșetor dragostea și alipirea față de apărătorul său. I-a votat într'un glas cea mai deplină încredere, și după-cum ziceau țeranii „Dumnezeu să-l trăiască încă mulți ani și să-i ajute pentru dreptate”, adică să-i ajute Dumnezeu să continue lupta inaugurată sub deviza promițătoare: prin noi înșine!

Lăsăm să urmeze raportul despre decursul acestor zile memorabile a luptelor noastre politice naționale.

Dela Orăștie — la Dobra.

Deputatul dl Dr. Vlad a părăsit reședința sa însoțit de stim. d-sale mamă, și de o număr-oasă suită mai ales tineri, aderenți ai curentului activității politice.

La Piști (Simeria) s'a atașat floarea inteligenței române din țeara Hunedoarei și a Hațegului. Aci a fost binevenat deputatul Dr. Vlad, din partea Hunedorenilor prin Dr. Dubleșiu, din partea Hațeganilor prin Dr. G. Suciu.

La Ilia o mulțime de popor, în haine de sărbătoare și cu frunze de stejar în părării, în frunte cu preoții lor și cu dl protopop Oprea și Dr. Rozvanu, au făcut calde ovațiuni deputatului.

Dr. Vlad a împărțit tuturor străneri de mână, și țeranilor cari îl asediază cu „jalbe” le-a dat la toți sfaturii.

Când trenul vicinal s'a pus în mișcare, din nou au răsunit puternice să trăiască, și batiste albe fluturată până când am perdut stațiunea din vedere.

De larma bucuriei generale și de agitația sufletească în care se aflau călătorii, n'au auzit decât puțin, cântecele feciorilor din Ilia, din cele 2 vagoane din urmă, cari cântau prelung în melodia frumoaselor cântece populare, textul: „Să trăiască Dr. Vlad!”

La Dobra.

Incă nu intrase trenul în gară, și acentele înălțătorului marș „Deșteaptă-te Române” cântat de fanfara din Bratei, se amestecau cu nesfârșitele „să trăiască” eșite din miș de guri. Din marea de lume ce aștepta pe peron, s'a desprins protopopolul Dobrei dl Morar și pășind în fața deputatului 'i a zis, că venirea d-sale în mijlocul celor din cercul Dobrei e pentru ei o rară sêrbătoare. Roagă pe Dumnezeu părinților noștri, ca să-l învrednicească pe poporul român, să serbeze nu numai aici, dar' și în alte locuri, încă multe astfel de sêrbători. În numele cercului electoral al Dobrei îi zice, bine ai venit!

Deputatul răspunde, că mulțumește din inimă pentru frumoasa primire, fiind convins, că ea e îndreptată ideii ce o reprezintă, care nu este alta, decât cauza sfântă a poporului nostru. Promite că până când se va bucura de încrederea alegătorilor, până atunci va lupta din toate puterile pentru realizarea ideii acesteia.

În sunete de marșuri naționale și-a făcut cortegiul deputatului Vlad, intrarea în orașul Dobra.

La 4 ore după amiază s'a deschis adunarea conchemată în grădina dela pavilionul Oprean. Deputatul Dr. Vlad de pe o tribună improvisată, a rostit următoarea dare de seamă:

Iubiți alegători!

Fraților Români!

E împlinit anul de când am avut fericirea a primi din încrederea d-voastră mandatul ca să vă reprezent în parlamentul țării. Grea sarcină am luat asupra mea a mă lupta singur între 453 de deputați pentru drepturile mult încercatului nostru popor. Acum după un an de muncă și de luptă, d-voastră sunteți chemați a vă pronunța într un câț sunteți mulțumiți cu activitatea și ținuta mea.

Recunosc și eu, că mult nu am putut face, ba ca un judecător aspru al meu însu-mi, trebuie să fiu sincer și să vă declar că eu însu-mi nu sunt pe deplin mulțumit, fără să sunt convins, că între alte împrejurări, aș fi putut presta mai mult. Luând însă în considerare situația mea grea parlamentară, care să poate considera de o isolare splendidă, cu satisfacție pot constata, că mi-am eluat o poziție oareș-care în parlament și nici chiar cel mai înverșunat dușman al meu nu-mi pot denega respectul lor. Este drept și adevărat, că ținând cont de poziția mea izolată, nu totdeauna am spus tot ce-mi stătea la inimă și chiar cele spuse, nu totdeauna le-am exprimat în forma aceea, în care aș fi dorit-o; dar' cu toate acestea ceea-ce am zis a eșit totdeauna din convingerea mea și pentru cele rostite de mine în parlament, primesc răspunderea înainte ori căruși for, fie acela cât de strict, pentru-că ceea-ce am zis și făcut, am zis-o și făcut-o din cea mai curată convingere având în vedere interesele patriei și a poporului român.

Atunci când în conțelegere cu mai mulți conșoși de principiu m'am hotărât să-mi pun candidatura în cercul d-voastră am urmărit două scopuri. Și anume se susținea din părți autoritative că între împrejurările actuale suntem făcuți imposibili, așa încât nu putem lua parte în luptele electorale cu sorți de isbândă, fie din cauza abuzurilor administrative, fie din cauza slăbiciunii poporului, care nu e conștiu de drepturile sale, deci nu se știe folosii de ele.

Pentru a dovedi netemeinicia acestei păreri am venit între d-voastră desfășurând steagul activității și d-voastră, iubiți alegători, a-ți dovedit în chip strălucit că poporul român e conștiu de drepturile sale și nu și-le vinde pentru un bid de linte. Un alt argument al pasiviștilor noștri era, că și dacă ne va succeda a alege ca printre urechile acului căți-va deputați, aceia vor fi făcuți imposibili în parlament și nu vor putea desvolta din cauza furiei șovinismului nici o activitate. Aveam deci datorința, a arăta că și acest argument e lipsit de basă. Așa cred, că activitatea mea parlamentară de până aci, este o vie dovadă, că și în parlament se pot spune multe, dacă omul știe, cum să le spuie și are curagiul să le spună și să înfrunte isbucnirile șovinistiilor.

Fiind astfel două chestiuni importante lămurite, numai bucura ne putem, că curentul activist a cucerit teren, așa încât cu drept putem susținea, că covârșitoarea majoritate a poporului și a inteligenței este pătrunsă de convingerea, că intrarea în activitate este singura cale, care ne-a rămas deschisă pentru validitatea intereselor noas-

tre naționale. Cu atât mai virtos este de lipsă, ca cu puteri unite, disciplinată și organizați să intrăm în lupta electorală, pentru-că guvernul țării devine din zi în zi tot mai temerar față de noi, și deja acum după proiectul școlar al lui Berzeviczy putem cu drept cuvânt zice, că ne-a ajuns cuțitul la os.

Din aceste considerații trebuie să ne preocupăm în prima linie chestia organizațiunii noastre politice pentru-că astăzi după-ce chiar și clubul comitatens dela Bistrița a fost dizolvat, nu mai încapem îndoială că funcționarea partidului național român este imposibilă. Deci nu ne rămâne alta de făcut, decât sau a ne pune pe alta basă, sau a sta cu mâinile în sân până ce ordonanțele, de altfel ilegale și anticonstituționale nu vor fi revocate, ceea-ce cu greu se va întâmpla, așa încât acceptând părerea aceasta noi înșine ne-am condamna la vecinică neactivitate. Și durere sunt încă mulți oameni în viața noastră publică cari bona fide propagă aceasta abdicățiune dela activitatea politică, făcând activitatea noastră pendentă dela bunăvoința guvernului, a celui guvern, care numai binele nu ni-l voește.

Situațiunea noastră se poate asemăna cu a omului, pe care dușmanul său de moarte l-a aruncat într-o apă afundă, ca acolo să se înece. Ce am zice, dacă omul acesta s'ar pune și ar rezona ca doctrinariii noștri, și anume ar zice, că de oare-ce el are dreptul de a umbla pe uscat, el nu renunță la acest drept, ci pretinde că acela cine l-a aruncat în apă să-l restituie dreptul și să-l pue eară în poziție de a putea umbla. Nu-l așa, că toată lumea ar rde de el. Și oare nu află tot omul cuminte, că într-o astfel de poziție omul nostru atunci procede corect, dacă pentru a-și salva viața se pune pe înotat și astfel se încearcă a ajunge la mal.

Tocmai așa stăm cu ordonanțele lui Hieronymi, prin ele partidul național a fost aruncat în apă. Și noi nu voim să înotăm.

Eu însă sunt de părere că trebuie să fim reali, să ne punem pe apă să înotăm, să înotăm ca să eșim de nou la uscat, reluând firul lucrărilor întrerupte, că de unde nu, ne trezim înecați cu toții.

Dar cum să înotăm, adacă ce e de făcut, ca să ajungem eară la creangă verde? Dacă avem voința tare, dor de muncă și simțul datorinței de a lucra și lupta, vom afla aceea basă trainică, de care nici guvern, nici altcineva nu se poate lega.

Astăzi în mod ilegal și anti-constituțional guvernul zice, că partide politice pe basa naționalistă nu se pot forma și din acest motiv oprește funcționarea partidului nostru național. Însă nici un guvern, și aceasta o pot spune din isvor competent, nu ne va contesta dreptul, că pe basă principială să ne organizăm într'un nou partid politic, a căruși membru poate fi ori-cine fără considerațiune la naționalitatea sa presupunând că aderează la principiile partidului. Să nu ne speriem stimați alegători de aceasta modalitate, pentru-că în forma aceasta putem grupa pe toți locuitorii țării, cari în privința națională sunt neîndreptățiți, într'un singur partid unitar și puternic, ceea-ce este foarte de lipsă pentru apărarea și eluatarea mai intensivă a drepturilor noastre. Și apoi să ținem cont de aceea, că o organizație bine încheată ni se impune, pentru-că numai astfel vom putea paralisa atacurile guvernului, care va face tot posibilul, ca să împiedice intrarea în parlament a unui grup de deputați cu tragere de inimă, pentru popor. Va cerca guvernul să ne încurce punând față cu candidații noștri candidați de-ai săi tot Români, în fața Românilor buni va pune Români slabi, cercând a amâgi poporul și al zăpăci în credința că poporul nostru nu va ști alege neghina din grâu.

Organizație bună ne va scuti de acestea miserii, având de conducerea să numineze candidații, căci numai în felul acesta ne putem scapa de atari elemente dubioase cari pot compromite cauza.

Căci durere, și azi sunt în dietă 9 „Români”, după naștere și după nume, dar încolo supuși guvernului, cari și astăzi după publicarea proiectului școlar, când sprijinirea guvernului este o evidentă tradare de neam mai ocupă loc în sânul partidului liberal. Pentru cinstea neamului nostru nu e indiferent acest lucru. Căți deputați guvernamentali români avem astăzi, atâtea pete de rușine mânjesc cinstea și onoarea neamului nostru.

Dacă ne zace la inimă onoarea națională, atunci trebuie să avem grije ca la proximile alegeri să ștergem acele pete de rușine și să nu lăsăm să intre în dietă măcar un singur deputat guvernamental român. Unde nu putem alege român independent și cinștit, acolo mai bine să preferim românul slab ori-ce străin, pentru-că dacă străinul își ridică cuțitul asupra mea, aceasta o înțeleg; dar când fratele meu își ridică și înșige euțitul în inima mea, asta nu o înțeleg și înșuit mă doare. Și fiind-că spre rușinea noastră avem atari frați rătăciți, cari sunt capabili să sprijinească ori-ce atentat asupra vieții neamului lor, de aceea noi avem datorința ale smulge cuțitul din mână și ai feri astfel de cel mai mare păcat, cel poate săvirși un om.

Și acum trec la precisarea ținutei mele față cu guvernul, a căruși președinte Tisza în vorbirea sa de program a rostit și unele cuvinte de frățietate, de alt-fel frumos sunătoare, de cari cuvinte unii oameni mai naivi au legat oareș-care speranțe.

Astăzi însă, după-ce cunoaștem declarațiunile ulterioare și faptele guvernului, numai, păcătoșii mai pot avea încredere în el. Guvernul actual de alt-fel s'a pus pe politica făgăduințelor, a promis și în dreapta și în stânga, pentru a trezi nădejdi și a zăpăci pe cei ușor crezători.

De împlinit, împlinește numai acolo și acolo, de care are el mai arzătoare lipsă. Abia a urcat scaritele guvernului, a și făgăduit îmbunătățirea de plăți la notari, la solgăbirei, și de asta s'a și ținut, că are lipsă de aceștia ca agenți electorali, dar' a făgăduit că va îngriji și de țărani, de micii proprietari, făcându-le și lor ușurări și bunătăți. Asta însă făgăduință deșartă a rămas și va rămânea, ear ușurarea ce li-o face, e: urcarea plăților tuturor slujbașilor și înmulțirea slujbelor, pe care cine le va plăti? Tot poporul, țărâncea cea multă! În loc să cerce să se reguleze de fapt finanțele țării, și bunăstarea cetățenilor, toată înțelepciunea financiară și-o arată prin facerea de datorii, noi sute de milioane, în numele și în sarcina țării! Dar îl trebuie grămezii de aur din cari să risipească, pentru-că slujbașii împărțaiți de grațiile lui, îi aleg deputați cei vecinici guvernamentali, și ei de aceștia are lipsă! Iar pentru a putea să și-l aleagă, slujbașii lui fac tot felul de abuzuri; listele electorale astfel le compun încât bagă cu sutele de aceea în liste, cari nu au drept și lașă pe cei cu drept afară, dacă nu țin cu stăpânirea, apoi știți D-Voaștră cum s'a întâmplat și în acest cerc alegerea alegătorilor după fumuri, au numit domnii notarași pe acei alegători, câte-un birău ori jurat atârnat de el, luând protocol fals despre alegerea ce nu s'a ținut. Acestor falsificatori însă, nu plăți mărite, ci temniță li-se cuvine, și e datorința noastră să-i controlăm și să-i descoperim!

Alt punct însemnat în planurile guvernului, e reforma legii școlare prin o lege nouă îndreptată direct în contra confesiunilor și în contra naționalităților nemaghiare. Când în Dietă ferbea obstrucțiunea cea mare, că o parte a dietei cerea drepturi limbei ungurești și în armată, unde cei din Viena nu voiau să-l deie, — atunci puteam fi pregătiți, că paguba în aceasta ceartă, — noi o vom plăti! Și așa și este: Prin noul plan despre școale, noi suntem dați jertfă de pace, bucatură de înghițire nesatioasă a șovinismului lacom și furios!

Proiectul școlar al guvernului nu este alt-ceva decât o statificare mascată, care răpește confesiunilor drepturile, lăsându-le numai greutatele. În cas dacă acest proiect s'ar vota, statul ar porunci acolo, unde noi plătim. Intențiunea acestui proiect este maghiarizarea naționalităților nemaghiare sub masca răspândirii limbii maghiare. Resultatul acestei legi va fi, că pentru nemaghiari, școala poporală în viitor va înceta a fi un isvor de lumină, de cultură, pentru-că de dragul instruirii limbii maghiare se vor neglija celelalte studii, ear copii noștri nu vor ști nici ungurește și nu vor învăța nici alte lucruri de folos pentru viață. Afară de acestea noul proiect de lege conține o parțială revizuire a legii de naționalități, ceea-ce e foarte caracteristic pentru dl prim-ministru, care a declarat în plin parlament, că nu intenționează revizuirea legii de naționalități. Anume §. 13 din proiectul de lege al lui Berzeviczy dispune, că în școalele de stat limba de propunere este exclusiv cea maghiară, chiar și religiu-neea este a se propune în aceasta limbă și limba liturgică numai facultativ se poate folosii. Aceasta

dispoziție a noului proiect de lege este în contradicție cu §. 17 al legii de naționalități, care dispune și obligă statul a se îngriji, că unde naționalitățile locuiesc în masse mai mari, instrucția poporală și chiar și cea din școalele medii să o capete în limba lor maternă, adică Românilor românește, Sârbilor sârbște și așa mai departe. De alt-fel aceasta dispoziție a legii nici când nu a fost executată, ceea-ce de alt-fel nu schimbă faptul, ca guvernul actual în contra declarațiilor sale revidează legea de naționalități.

Ași merge prea departe, dacă cu această ocaziune așa intra în detalii, pentru-că și așa este evident că ascușul acestei legi este îndreptat în contra noastră. De aceea, stimați alegători, dându-mi seamă despre activitatea mea în Dietă, am crezut că este bine să luăm în dezbateri și acest proiect de lege, voind să am avisul d-voastră în chestiunea aceasta, care nu poate fi altul decât desvoltarea celei mai energice opoziții față de acel proiect și în genere față de guvern.

Imposantul număr de ascultători a erupit în aplause nesfârșite și sub impresia caldei și româneștii vorbirii se întreceau să gratuleze mândrului lor stegar și să-l dorească putere și energie pentru lupta de apoi.

Sentimentele de mulțumită și dragoste, ce le nutresc alegătorii cercului Dobra le-a tălmăcit prin frumoase cuvinte tinărul student în drept, Maior, care a tălmăcit apoi pe larg și la înțeles proiectul lui Berzeviczy, referitor la școale. La sfârșit apoi a prezentat un proiect de rezoluție, primit, cu unanimitate și aplause, prin care adunarea alegătorilor din cercul Dobra, în conglăsiuare cu sentimentul obștei românești, protestează energie contra proiectului ministrului Berzeviczy, referitor la școale și roagă pe deputatul Dr. Vlad să presinte acest proiect dietei.

A urcat apoi tribuna neobositul părinte Moța, și într-o vorbire avântată, dulce, și pe înțelesul tuturor, a tălmăcit poporul luptele ce le poartă deputatul Dobrei, și felul cum știe, cum vrea să lupte acest înflăcărat stegar al poporului nostru.

Ca întregire la moțiunea propusă de dl Maior și primită de adunare — a propus și s'a primit cu salve de aplause, ca deputatul Dobrei, d-lui Dr. Aurel Vlad, adunarea alegătorilor să-l voteze deplină încredere și deosebită mulțumită pentru activitatea de până acum.

Ocupându-se de proiectul Berzeviczy, tălmăcește în cuvinte populare primejdia ce ne amenință când acel proiect va fi lege.

Vom ajunge cu toții ca frații noștri din comuna Bârsău — a zis părintele Moța — unde de 20 ani există școală de stat, și copiii în loc să învețe carte și rugăciuni și cântări bisericesti, — rămân în întunec, abia cu bălbăitul cător-va cuvinte neînțelese și străine de limba mamei noastre.

„Vom ajunge, ca și cantorii satelor noastre să se jeluie și să plângă cum plângea cantorul din Bârsău când imi spunea:

„Până când n'aveam școală de stat copii învățați de mine știau să își scrie numele lor, și a neamurilor și a vecinilor lor, și știau rugăciuni frumoase și pe lângă strană totdeauna aveam 10—12 copii, care cântau alături cu mine. Azi copii nu știu nici scrie nici ceti, și mi se rupe inima când mă gândesc, că azi-mâne voi închide și eu ochii și în satul nostru nu va mai fi cine să țină strana bisericeii.

Vorbirea părintelui Moța a stors lacrimi și a întărit pornirea, cu toți din toate puterile să luptăm pentru apărarea drepturilor poporului nostru, atacat atât de hain.

A vorbit apoi dl Vasile C. Osvadă, care a arătat că Dr. Vlad în sfatul țării nu luptă numai pentru alegătorii săi bravi, ci în activitatea sa ocrotește interesele tuturor românilor. Dovadă și interpelația făcută pentru abuzurile șefului dela fabrica de fier din Hunedoara, care a oprit pe lucrătorii săi să cânte în biserică românească.

Pentru acest serviciu de neprețuit, dl Osvadă în numele românilor din Hunedoara, aduce tributul de mulțumită deputatului Dr. Vlad și aici în fața alegătorilor săi.

S'a așternut apoi pe vorbă înflăcăratul și mult promițătorul luptător dl Dr. Victor Bontescu și a tălmăcit temelia pe care se ridică înălțătoare activitatea deputatului Dr. Vlad.

„Mă întreb și vă întreb: cine dă putere tinărului nostru stegar, ca în fața la peste 400 deputați străini să spună adevărurile ce-i dor,

să spună nedreptățile ce ni-se fac, cu toate că și noi plătim dare ca ceilalți cetățeni și când plătim ne știu cere banul și românește și când ne duc feciorii în fața glonțului de răzbel nu ne întrebă, că în ce limbă zicem ultimul Doamne ajută.

Răspunsul întrebării noastre este că: dragostea de neam, dragostea de opincă, dragostea de vatra părintească e temelia puternică și ideală, de unde pleacă entuziasmul și curajul stegarului nostru Dr. Vlad și a nostru al tuturor.

S'a oprit apoi la șicanele și la nesăburirile organelor administrative. A spus cum nemeșii scăpătați se refugiază în câte o slujbulită și de acolo satrapește asupra bietului popor.

Increderea în viitor însă trebuie să o avem când știm, că după 1848 ei au rămas cu moșii înținse și în duim, ear' noi am rămas cu grumazii roșii de jugul iobăgiei și cu sărăcia după cap. Azi când ne dăm seama, vedem poporul nostru stăpân pe bunuri materiale și pe copiii lui stăpâni pe comorile științei.

Părintele Saturn, românul și preotul vrednic dela Merișor a adus tributul său de recunoștință conducătorilor din cercul Dobrei și în special părintelui protopop Morar și soților de luptă — rugând ceriul ca și celelalte centre românești să aibă astfel de alegători entuziaști.

În fine părintele protopop Morar stăpânit de entuziasmul cel mai ideal și de o dragoste nesfârșită pentru activitatea prăsnuită cu atâta pompă — a mulțumit d-lui deputat și ascultătorilor nenumerați pentru dragostea și dorul de muncă ce l'au arătat, apoi între aplause nesfârșite a încheiat adunarea impositantă.

E cu neputință, să dăm barem frânturi din lista celor prezenți, că au fost peste 2000 de oameni. Însemnăm numai pe câți-va tineri fruntași, venind din depărtări și anume: Dr. Aurel Oltean, avocat, Verșet; Dr. Ioan Vajda, avocat, Opret. Dr. Constantin Manea, avocat, Făget; Dr. Gavril Suciu, avocat, Hațeg; Dr. Augustin Străitariu, adv., Hațeg; Dr. Victor Bontescu avocat Hațeg; Dr. Iustin Pop, avocat, Deva; Dr. George Dubleş, avocat, Hunedoara; Vasile C. Osvadă, direc. „Agricolei“ Hunedoara; Nicolae Macrea Hunedoara; Dr. Enea Andrea, Hunedoara; Cr. Romul Dobo, Dr. Aurel Oprea, Dr. Augustin Deac, Ioan Moța, Virgil Vlad și alții, o mulțime din Orăștie; Manasie Iar, preot, Simerian Isidor Saturn, preot Merișor; Andrei Truca, preot Simeria. Apoi din Iliș și jur mulțime de preoți, învățători, juzi comunali în frunte cu protopopul tractului: George Oprea și Dr. Ștefan Rozvan. Inteligența din Dobra și jur s'a prezentat în număr complet — în fruntea sutelor de țărani fruntași, veniți din toate satele cercului alegător.

(„Libertatea“).

Correspondență.

Stimate d-le Redactor!

Din îngusta vale a Cernei, care se zbate printre stâncile verzii, din acest paradis, loc de vindecare și recreare îți trimit acestea șire și un călduros salut.

Șed uitat pe țermurele Cernei zburdate, privesc în unda ei spumoasă, ear pe dinaintea ochilor mei sufletești se perindă o istorie întreagă, trecutul întreg al unui popor cu mari calități dar, și c multe și mari vițuri, care n'a espiat încă toate păcatele trecutului. Uite-l posomorit cu capul plecat, străin acasă la el, toți îl prind și îl trag și el pășeste cu sfială și neîncredere, se simte străin pe acest pământ cucerit de străbunii sei, față de mulțimea adunată aci pentru caștig...

Până acum public puțin, patria noastră e reprezentată cu oaspeții ei de 50%, din România sunt mai multe familii.

Timpul e admirabil, ear armonia din natură exercită o influență binefăcătoare asupra conștiinței noastre. E cel mai acomodată timp pentru cură și recreare!

Nu vreau a mă întreținea asupra influenței vindecătoare a izvoarelor, fiind acelea și așa destul de cunoscute, țin însă să amintesc unele lucruri, car'i după modesta mea părere numai influență bună nu pot să aibă asupra frecvenței acestui stabiliment. Acestea sunt: tractamentul prea birocratic, monopolizarea sau lipsa de concurență liberă și sănătoasă între diverși factori și în fine ingerința direcțiunii în unele afaceri car'i de alt-

mintrelea nu o privesc și care ingerință numai urmări bune nu poate să aibă.

Tractamentul birocratic nici când și nici la o întreprindere nu poate să dea rezultate bune, cu atât mai puțin poate să aducă roade bune la o întreprindere de calibrul și natura Băilor Herculanee.

Monopolizarea tuturor întreprinderilor de pe teritorul băilor eschide concurența și aceasta impregiurare are de urmare naturală scumpirea peste măsură a vieții, respective a traiului pe toate terenele. Aceasta impregiurare iară numai frecvenței acestui loc nu poate să fie favorabilă.

Aceste două fapte se mai pot scuza eventual prin prea marea sumă de exarindare, ce o plătește întreprinzătorul; nu se poate scuza însă sub nici un chip impregiurarea următoare unde direcțiunea se ingerează în afaceri, cari nu privesc direct întreprinderea, jucând rolul de protector a unora sau a altora.

Pe terenul acesta nu este excepțiune, și ce m'a mirat mai mult, este că sub această influență stau chiar și medicii curanți, unșlucru ce m'a pus întru adevăr pe cuget.

Iată o muncă încordată de studiu de mai mult de o jumătate de viață de om, iată spese enorme puse la discrețiunea câtorva persoane. Și mă mir că d-nii doctori nu răsping cu indignare atare ingerință abnormală. Dar din aceasta stare de lucruri mai rezultă și altceva, și anume: nu e nimica fără cauză sub soare! Și se naște acuma întrebarea că oare care e cauza, sau motorul acestei protecțiuni? E ea desinteresată? Noi publicul mare suntem deprinși a vedea în medic un om desinteresat care în activitatea lui e condus numai de simțul de umanitate și de interesul bine priceput al stărei corporale și spirituale a pacientului său, fără a avea în vedere motive laterale. În momentul când aceasta aoreolă a dispărut, s'a sfârșit cu toată încrederea și urmările sunt furtive.

De aceea ar trebui după modesta mea părere, ca domniile medicilor să se apere cu toată demnitatea de această protecție.

Ce ne privește pe noi Români, constat cu bucurie că avem de present aici staveriți de medici distinși. Unul e Dr. Pop, cunoscut ca foarte conștientios și cu vaste cunoștințe, și despre care să știe că a făcut nu numai toate examenele pe terenul medical aci la noi, fără a mai da și examenul de liberă practică în regat, și ca atare nouă românilor ne este spre mândrie. Celalalt nu mai puțin distins e Drul Crăciunescu, absent de Viena, blând și simpatic și deja cu un bun renume. Ambii domni de toată încrederea. Primul primește în otel „Stefania“, al doilea locuiește în otelul „Franz Iosef“.

Și ce e mai îmbucurător, dintre toate e că până acuma să înțeleg bine, ceea-ce ar fi de dorit și pe viitor.

Astfel stând lucrurile s'ar crede că publicul nostru românesc de aci cât și de dincolo de Carpați fără excepție se adresează la D-lor pentru sfat, dar durere nu e așa. M-am convins singur că mulți de ai noștri și de dincolo, umblă ca și oile cele rătăcite. Nu-mi pot explica cum un preot, învățător sau alt fruntaș român să-și încredințeze sănătatea și viața pe mâna unor indivizi, cari sunt străini de neamul nostru, poate chiar „noi patrioți“, în loc să îndemne și pe alții a-i consulta și a se încredința acestor distinși doi români.

Se vede că nici pe terenul acesta nu stau mai bine lucrurile, decât pe alte terene. „Perireea ta din tine Israil!“ Contribuim cu avutul nostru pentru întărirea elementelor noaui inimice, apoi ne plângem că ne copleșesc străini. Lucruri foarte triste sunt acestea, și cu atât mai triste cu cât mai grele impregiurările între cari trăim.

De aceea recomand din toată inima sprijinirea celor doi Domni, dela care cer scuza pentru laudele mele.

E de condamnat în fine și impregiurarea că atenția ce la aparență ni-se dă nouă românilor, nu e nici pe departe ecivalentă cu sumele ce să cheltue de noi.

D. e. dintre ziarele noastre românești foarte puține găsești prin cafenele, ba chiar și în sala de cetire sunt numai două. Se vede că domniile cari conduc destinele băilor așteaptă și primesc cu drag banul românului dar să se nisuiască a-l face și vre-o plăcere, nici habar nu au.

Somez dar publicul român să pretindă jurnale românești, piese de muzică românești și vorba românească, cu un euvânt să pretindă toate

celea ce le compete ca oaspeții cari susțin aceasta instituție.

În fine Stimat D-le Redactor, dă-mi voie să accentuez și trista împrejurare că și mulți dintre românii noștri, oamenii cu poziție și independenți nu se afirmă cu deplină demnitate ca români. Ci pe cum d. e. în unele familii și de dragul unei servitoare străine se folosesc toți membrii acelei familii de limba vorbită de servitoare, așa și aici am auzit și văzut români independenți și avuți — chiar și dintre cei din regat — conformându-se până și celui din urmă chelner — lui „picolo“. Aceleași simptome în societate, aceleași la conveniri, preumblări etc. Trist și iară trist! Și doamne până când atâta umilire?? Cine-i român, fie mândru de originea sa și cu fruntea ridicată, cu fală, cu demnitate, afirme-se ca român, căci numai astfel se va impune și-și va câștiga stima și respectul străinilor, numai astfel se va face demn de dragostea noastră frățească.

Toți cei servili și umili sunt numai unelte și farisei, cărora cu drept li-se pot aplica cuvintele Mântuitorului „Voi farisei, partea cea din afară a paharului și a blidului curățiți, ear cea din lăuntru Vostru este plină de răpire și vicleșug.“

Primește D-le redactor respectele mele.

Băile-Herculane, Iunie 1904.

Ag.

Omorirea ministrului de interne rusec.

Din Rusia firul telegrafic a vestit ieri lumii o știre îngrozitoare. Ministrul de interne *Plehve*, infricosatul executator a puterii absolute, a fost omorât ieri prin o petardă pe când mergea cu trăsura la gara Varșoviei.

Despre atentat telegramele sosite comunică următoarele amănunte:

Petersburg, 28 Iulie. Ministrul de interne *Plehve*, care voia să călătoriască la Țar, spre a refera despre importante afaceri de stat, a dus cu sine și pe secretarul și pe servitorul său. Atentatorii au aruncat sub trăsura petarda cu dinamit, care explodând a spintecat în bucăți pe ministru. Vizitiul, secretarul și servitorul chiar și caii dela trăsura au fost omorâți, iar trăsura prefăcută în bucăți. La detunătura exploziei s'a adunat multă lume la fața teatrului îngrozitor și atentatorul a avut prilej să dispară între mulțime. Dup'ameaz a fost deținut un individ foarte suspect.

Petersburg 28 Iuliu Agenția telegrafică rusească vestește:

Atentatul împotriva ministrului de interne *Plehve* s'a întâmplat în momentul, când trăsura i-a ajuns la podul dinaintea gării Varșoviei. În fereasta unui restaurant din dreapta podului stătea un tiner, care petrecea cu atențiune întâmplările din stradă. Când a observat trăsura ministrului, care voia să meargă la *Crasnoiesol*, să felicite pe principele *Vladimirovici*, din privilegiul onomastice sale, a aruncat de pe fereastră o petardă, care n'a explodat; după aceea a aruncat alta, care a explodat. Explosia a retezat capul ministrului de interne. Din trăsura n'a rămas altceva de cât roatele dela urmă. Tinerul după săvârșirea atentatului a vrut să scape prin o ușă laterală a restaurantului, dar a fost prins. Mulțimea adunată când a văzut pe tiner, a luat-o la fugă înspăimântată pentru-că în mână mai avea o petardă. Poliția a tras la o parte trunchiul fără cap al lui *Plehve* și la acoperit cu batista.

Varșovia, 28 Iulie. Explosia a aruncat în aer corpul lui *Plehve* și l-a rupt în bucăți. Detunătura a fost atât de puternică, încât în întreg cartierul a fost auzită. Toate geamurile edificiilor din apro-

piere au fost sparte. O sotnie de Cazaci imediat a închis teatrul atentatului. Causa atentatului se caută în faptul că *Plehve* a fost autorul ordinațiunilor și perzeuțiunilor puse la cale împotriva Finlandezilor. Atentatorul e de 26 ani, pare a fi student universitar.

Petersburg, 28 Iulie. Astăseară s'a ținut un parastas în capela ministerului de interne, la care au asistat personajii oficioase și ambasadorii străini. Pe cum se vestește atentatorul însuși a fost rănit și e întrebare dacă va rămânea în viață.

Răsboiul ruso-japonez.

Asupra întâmplărilor din urmă de pe câmpul de răsboi generalul *Kuropatkin* a trimis trei rapoarte lungi la *Petersburg*. În primul și al doilea raport descrie luptele cari s'au dat la 23 și 24 Iulie în jurul orașului *Dasitșao*. Din aceste rapoarte reese prea evident, că toate lovile s'au sfârșit cu retragerea Rușilor, ceea-ce *Kuropatkin* exprimă foarte politicoasă cu cuvintele că: ai noștri s'au retras în nouele lor pozițiuni. În raportul al treilea se ocupă generalisimul rus cu ocuparea orașului *Dasitșao* din partea Japonezilor, dându-și silință să bagatelizeze lupta pentru această poziție prea însemnată ajunsă acum în mâinile Japonezilor. Că n'a fost lupta aceasta așa mică și neserioasă cum pretinde generalul rus, reese din împrejurarea, că a durat 14 ore, și că Rușii au avut în luptă 100 de tunuri. Mai departe spune *Kuropatkin* în raportul său, că o parte a infanteriei ruse după-ce a luat *Dasitșao*, a înaintat ceva spre Nord către *Haitșeng*, dar atunci a stat pe loc și până la 26 Iulie la amiază n'a continuat înaintarea.

Că Rușii câtă putere au avut în lupta dela *Dasitșao*, și cât de mari sunt pierderile lor, generalul rus nu spune cu nici un cuvânt.

Cu privire la mișcările armatei Japoneze de Nord, de sub comandamentul generalului *Kuroki*, raportul lui *Kuropatkin* susține că situațiunea este aceeași. Ce e drept o depeșă sosită prin *Tientsin* la agenția *Reuter* pomenește despre o luptă care s'ar fi dat între *Liaoyang* și *Mukden*, dar vestea aceasta nu este confirmată.

Am vestit în rîndul trecut, că flota rusească dela *Vladivostoc* asemea a scufundat un vapor englez. Afacerea aceasta începe acum să devină serioasă chiar acum, când conflictul recent dintre *Anglia* și *Rusia* anume pentru un asemenea cas s'a terminat cu destulă greutate. În camera deputaților s'a rostit și ministrul president al *Angliei* *Balfour*, care a declarat, că are temere că în cazul acesta subversează violarea dreptului internațional. Afacerea celorlalte vase engleze și germane confiscate este deja terminată. Vasul *Malacca* a sosit la *Alger*, unde s'a primit drapelul național, și sub comanda oficerilor săi și-a continuat drumul spre locul destinațiunei sale: *Singapore*. Vasele germane, cari de aci înainte vor avea să treacă prin marea roșie, vor primi dela consulul rusec din *Suez* bilete de liber parcurs, ca să nu mai fie reținute pe viitor.

Lupta dela Dasitșao.

Londra 27 Iulie. Din *Tientsin* se raportează: După o luptă de trei zile Rușii

s'au retras spre Nord de *Dasitșao*, părăsind pozițiile lor întărite, cari au căzut în mâinile Japonezilor.

Tokio 27 Iulie. Pierderile Japonezilor la *Dasitșao* sunt de 800.

Tiencimn 27 Iulie. (*Reuter*) Se vestește că erî între *Liaoyang* și *Mukden* s'a dat o luptă aprigă. Japonezii au pierdut la 25 Iulie în lupta dela *Niucivang* 380 oameni.

Avis abonaților.

Numărul acesta este cel din urmă ce se trimite și celor ce nu și-au renouat abonamentul. Rugăm deci pe toți cetitorii noștri să renouieze nesmintit în decursul acestei săptămâni abonamentul, să nu li-se întreprună trimiterea ziarului.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 29 Iulie 1904.

Mulțumita noastră. Septemăna aceasta am reprimis listele de prenumerațiune cu frumoase rezultate dela D-nii *Ioan Huiu* înv. în *Șiria* și *Mihail Stoia* înv. și instructor în *Brad*. Primească pentru ostenele sincera noastră mulțumită.

Rugăm totodată pe toți prea st. Domni cărora le-am trimis liste de prenumerațiune, să binevoiască a ni-le retrimite cu ort-ce rezultat, pentru ca să ne putem orienta cu privire la numărul exemplarelor ce tipărim.

— **Epidemie de tifos în Arad.** Caracterul epidemic al tifosului în *Arad*, este acum și oficial constatat. Zi de zi se anunță noui îmbolnăviri. Decese n'au mai urmat și să și zice, că e un fel de soiu ușor al tifosului, acesta ce grasează în *Arad*. Comisiunea sanitară ia zi de zi noui măsuri pentru localizarea epidemiei. Au fost închise mai multe fântâni, paturi calde ale microbilor. S'a trimis spre analizare la *Budapesta* apa din apeductul orașului. Pân'aci sunt 60 de îmbolnăviri.

— **Osămintele lui Rákoczy la Cașovia.** Se știe că mai multe orașe maghiare rivalizau, să primească osămintele lui *Rákoczy*, cari se vor reîmpatria din grația *Majestății Sale Monarchului*. După-cum se vestește din *Budapesta*, ministrul președinte contele *Tisza* a avisat orașul *Cașovia*, că oasele espatriatului erou pentru libertate se vor așeza, spre vecinică odihnă în domul din *Cașovia*, fiind *Cașovia* orașul, care este mai strâns legat de amintiri personale și istorice față de *Rákoczy*, a cărui tată și bunică zac asemenea între zidurile acestui oraș.

— **Bătăie sângeroasă într'o cafe-nea din București.** Se depeșează din *București*: În cafeneaua „*Macedonia*“, cercetată de Românii *Macedoneni*, erî s'a întâmplat o bătăie sângeroasă. Cunoscutul renegat *Lazarescu*, care de o vreme încoaci redacta un ziar sub titlul „*Balkanul*“ în care apăra helenismul, când a intrat în cafenea, a fost apostrofat energic de mai mulți compatrioți ai săi. S'a născut o ceartă care a degenerat în bătăie și într'un moment *Lazarescu* a scos revolverul descăr-cându-l asupra profesorului *Batahaga*, care a căzut mort. În clipa următoare însă un

strein l-a culcat cu un glonț și pe *Lazarescu* la pământ. Poliția a făcut mai multe dețineri. S'a pornit cercetarea.

— **Episcopul Strossmayer.** Din Agram se vestește: În starea bolnavului episcop croat Strossmayer se constată o ameliorare crescândă. Se zice, că episcopul în câte-va zile va fi pe deplin restaurat. Dispozițiunea bolnavului este îndestulătoare, conversând cu multă plăcere cu cei din prejurul său. Episcopul simte o nespūsă bucurie pentru reînșănătoșarea sa.

— **Inmormentarea lui Krueger.** Din Londra se telegrafează, că familia decedatului președinte și-a exprimat dorința ca Krueger să fie înmormentat în Johannesburg la 10 Octombrie, ziua natală a președintelui. Onoruri militare probabil nu se vor face, — cu atât mai mult însă se pregătesc compatrioții săi să ia parte la înmormentare. Aproape toate comunele fostului stat liber Oranje și ale republicei Transvaal vor fi reprezentate la înmormentare.

— **Demonstrațiunile în Triest.** Din Triest se anunță, că pe strada Via Aquadotto s'au făcut noue tumulturi. Poliția a intervenit, pentru a împedeca conflictul dintre cele două tabere dușmane. Demonstrații au fost împrăștiate, dintre cari 28 inși au fost deținuți.

— **Scandal la băile dela Siófok.** Sâmbătă aproape din nimic s'a produs o strașnică încăerare generală între oaspeții dela băi.

Intr'o vilă a stabilimentelor balneare dela Siófok locuia la olaltă familia unui librar din capitală, și familia unui avocat tot din capitală. Librarul P. are un fiu de 15 ani, și avocatul H. un băiat de 19 ani. Ambii tineri Vineri s'au luat la ceartă, în cursul căreia cel mai mare a tras două palme celui mai mic. În daravera băeților s'au amestecat apoi mamele, și ambii fii au grăbit în ajutorul mamelor lor ofensând fie-care pe mama celullalt. Sâmbătă seara au sosit și capii celor două familii. Doamna P. a mers la gară intru întâmpinarea soțului ei, căruia i-a povestit toată afacerea, pretinzând dela soțul ei să ceară satisfacție pentru ofensă. Domnul P. a declarat că-și știe datorința, dar e întrebarea cum să se certe cu domnul H., care îl este un bun partner la jocul de cărți. Însă ia tot cazul se va întâlni cu tinerul H., cu care va socoti el. Seara în adevăr domnul P. a observat pe tinerul H. la o masă pe terasă. Deloc se duse la el, pretinzând să ceară iertare dela doamna P. pentru ofensa din ziua precedentă. Tinerul H. însă a refuzat. Atunci domnul P. a aplicat o palmă tinerului renitent, care a replicat tot atât de curajos. Vezând asta din întâmplare tatăl tinerului, dl H. grăbi în ajutorul fiului său, în urma căruia și fiul dlui P. a grăbit în ajutorul tatălui său. Acum domnul P. și tinerul H., domnul H. și tinerul P. au improvizat o bătaie inegală cum se cade la care s'a angajat și o mare parte a publicului de pe terasă. Numai mamele respective soțiile steteau și se uitau cum sburau scaunele, sticlele, păharele de bere, tăerele și tot ce era la îndemână. În fine chelnerii cari de astadată avură și rolul de agenți ai ordinii publice, reușiră să restabilească pacea, scoțând afară de pe terasă elementul turbulent.

— **Italianii contra irredentismului.** Din Milano se vestește, că istoriograful *Ferrero* a publicat în ziarul *Secolo* un articol antiirredentist. *Ferrero*, care și la congresul de pace a profesat aceleași păreri, face atenții pe bărbații conducătorii ai Italiei să nu dea prea multă importanță chestiei balcanice ci să aprețeze mai mult alianța triplă, și să se nisuiască a menținea relațiunile amicale cu țările vecine, ca nu cumva în urma unei politici unilaterale să li-se înrăutățească situațiunea Italianilor de sub sceptrul Austriei.

— **Statua lui Krueger.** Încă pe timpul războiului anglo-bur guvernul statului liber Transvaal a decis, că pe piața principală a Pretoriei să ridice președintelui său Krueger o statuă, pentru care scop avea să se întreprindă o subscripție națională. Cu construirea statuei a fost concretizat sculptorul nederlandez *van Voon*, care acum trăește în Roma; *van Voon* însă n'a putut termina statua sub durata răs-

boiului, ear când statua a fost gata Transvaalul a ajuns în mâinile Englezilor. Statua și acum se află în atelierul artistului și acum este probabil, că va fi ridicată în Transvaal, presupunând, că guvernul englez nu va face nici o greutate.

— **Foc uriaș în Bulgaria.** Din Sofia se vestește, că în orașul Tatar-Bazarelsik a pustiit un foc îngrozitor, căruia au căzut 300 prăvălii mari jertfă. Dauna se ridică la 3 milioane franci.

— **Lucruri bune.** Ni-se scrie. „Fapta bună se laudă de sine“ zice proverbul; de aceea dela început vreau să amintesc, că prin scrierea acestor șire, scopul meu nu este a lăuda, sau a preamări pe cine-va, ci mai mult a arăta, că slavă Domnului — de când am avut norocirea a dobândi de preot pe dl Atanasie Todan, fost preot mai înainte în Chesinț și în comuna noastră s'au întors lucrurile spre bine.

Părintele Todan de 10 luni de când a luat căma acestei comune bisericești nu mē sfiese a zice că a făcut minuni. Prin conducerea bună și prin sfaturile sale părintești, a îndemnat poporul la muncă arătând mai ales lipsa de a aduce în ordine, pompoasa biserică, a cărei sculptură e fără samēn poate în întreaga diecesa, dar nepictată. Sfaturile părintelui — deși la început cam greu, au avut succesul dorit, căci la sărbătorile Nașterii D-lui s'a și sfințit — întâiul fruct al străduințelor sale, — icoana „Cina cea de taină“ donată de epitropul Iova Giulvezan și soția. D'aici înainte mai unul, mai altul dintre poporeni s'a deobligat a dona sf. bis. câte-o icoană, așa că la S. Rosalii s'au sfințit opt icoane foarte frumoase cu pompă cuvenită. Donatorii lor sunt poporeni. G. Giulvezan, Stoia Gaiu, Ignatie Mioc, Véd. Toma Vlad, Radoico Barbu, Simeon Birdean și Iova Giulvezan. De oare-ce în turnul cel mare al bisericei până acuma nu era numai două clopote mici, părintele în înțelegere cu comitetul și sinodul parochial au decis și procurarea altor două clopote mai mari, căci până aici stătea și rău numai cu cele două mici. Clopotele noi s'au sfințit cu deosebită pompă în ziua de Sânziene prin prea on. domn protopop tractual Paul *Mulescu* și preotul local. Tot atunci s'au mai sfințit alte trei icoane frumoase dăruite de Axentie, Lazar și Giula Arădean. Toate icoanele sunt foarte frumoase pictate de pictorul academic Ioan Zaicu din Jembolea. Marimonioșii donatori pentru jertfele frumoase aduse spre înfrumșetarea lăcașului lui Dumnezeu primească insușit respălăte jertfele lor dela Tatăl ceresc, ear părintele *Todan* meargă numai pe calea de până acuma, că unde sunt astfel de conducători și credincioși, inimicul cu greu va putea sparge rîndurile lor, ca să-i nimecească.

— **„Împăratul Saharei“ și Sultanul din Maroc.** Din Paris se anunță, că adiutantul „împăratului“ Iacob I. *Baussy* a sosit acolo unde a avut convorbire cu un colaborator al ziarului „Petit Parisien“. *Baussy* a povestit ziaristului francez, că vine din călătorie de studiu făcută în Maroc; a spus mai departe că Iacob I. prin intermedierea căpeteniei unui trib *Mohamed Saml*, a făcut încercarea să între în relațiunile diplomatice cu sultanul din Maroc. Intermediatorul însă, căruia „împăratul“ Iacob a dat 25.000 franci și multe cadouri pe seama sultanului, le-a ținut pe seama sa. În urma asta *Baussy* a întreprins o călătorie mai lungă prin Maroc conferind cu șefii diferitelor triburi, cum ar putea fi sultanul înduplecat să se întreprindă o acțiune comună contra abuzurilor și apucăturilor Europeanilor. Și cum sultanul se luptă cu greutatea financiară, ear tatăl lui *Lebaudy* dispune de milioane, este probabilă o înțelegere între „împăratul“ Saharei și sultanul Marocului.

— **Serbătorirea lui Palizzolo.** Din Roma se vestește, că în întreaga Sicilia bucuria este mare în urma achitărei lui *Palizzolo*. Apărătorul lui *Palizzolo*, *Isabella* a telegrafiat la Palermo pentru a face posibilă reîntoarcerea lui *Palizzolo* în orașul natal. În scurt timp prin subscripție s'a adunat o sumă considerabilă spre acest scop. Raportorul lui „Giornale d'Italia“ a intervievat pe *Palizzolo*, care a arătat corespondentului mai mult ca 200 de telegrame de felicitare pe cari le-a primit în zilele din urmă. *Palizzolo* a zis că în timpul cel mai scurt va merge la Roma să ceară o audiență la rege, căruia să-i dovedească, că este nevinovat și că era să cază jertfă dușmanilor săi. În Palermo se crede că cercul II din nou îl va candida pe

rehabilitatul deputat. Actualul deputat Di Stefano a fost ales sub condițiunea, că de loc ce *Palizzolo* va fi achitat, va depune mandatul. Procesul uriaș l-a costat pe *Palizzolo* întreaga sa avere aproape 400 000 lire. Dar asta așa se vede nu i-a luat voia de a mai lupta și pe mai departe. Aderenții săi cum se vorbește au de cuget să-l candideze cu ocaziunea viitoarelor alegeri generale în toate cercurile electorale ale orașului Palermo.

Sicilia n'are acum om mai sărbătorit ca pe *Rafaele Palizzolo*, fostul deputat în Palermo. Întreg orașul resună de bucurie, ear casa lui *Palizzolo* este toată împodobită cu flori până sus la coșuri. Seara se adună aderenții achitatului deputat aelamându-l cu strigăte de: *Evviva Palizzolo! Evviva il tribunale di Florența!* (Trăiască *Palizzolo!* Trăiască tribunalul din Florența!).

— **Logodnă.** Dl *Vicentiu Gulesiu*, învățător în Bărăteaz, s'a logodit cu dragălașa d-șoară *Agrița T. Briciu* din Pecica-română.

Să fie cu noroc!

— **Atentat cu Restignirea.** Zilele trecute tribunalul din Gradiska a condamnat la 2 luni temniță pe un vagabund. Când judecătorul *Bresnig* a enunțat sentința, condamnatul s'a infuriat și luând candelabru de pe masa presidentială, a svêrlit cu el în președinte, fără să-l nimecească. Atunci a luat *Restignirea*, 5 klgr. de grea cu care de asemenea a tras în președinte, care însă a fugit într'un cot, așa că și a doua oară a scăpat de o zdravănă lovitură. Atentatorul furibund numai cu greu a putut fi împlânzit.

— **Catastrofa unui oraș.** În Straja, oraș în comitatul Scepș, cum se anunță de acolo, s'a iscat un foc, și toată silința pompierilor a fost zădărnice, de a localiza focul, deoarece-ce din cauza căldurei este mare lipsă de apă în oraș. În chipul acesta jumătate din oraș a căzut pradă flăcărilor.

— **Misionari uciși.** Din Sanghai vine știrea, că episcopul rom. catolic *Ferrhegan* și fratele acestuia cari aparțineau misiunii belgiene din regiunea Huppe în orașul Itsang au fost uciși. Nu este încă constatat, dacă resculații chinezi, ori hoții au ucis pe cei doi preoți. Asemenea a fost omorît și paterul *Roberrecht*, care aparținea aceleiași misiuni. Episcopul avea 36 ani. Pentru acest omor va avea Franția să ceară satisfacție deoarece Franția are protectoratul în regiunea aceasta.

— **Lupta unui taur cu un tigr.** În rândul trecut am adus și noi știrea despre lupta unui taur cu un tigr într'un circ din Sansebastian (Spania). Dăm aci încă următoarele amănunte din Madrid: tigrul rupând bariera arenei, a sărit în public, care grăbea în toate părțile să scape de ghiarele „măței Bengaliei“. Polițiștii au reușit să repună fiara cu câte-va focuri de pușcă. În marea învâlmășală și în urma pușcăturilor fără folos din partea cător-va oameni din public, 50 inși au fost vulnerați, între cari și fostul ministru marchizul *Pidal*; nevasta deputatului *Partos* și deputatul *Julio Urquijo*.

Casul s'a petrecut așa: Circul din San-Sebastian a fost tiesit de public, așa că 2000 de inși, cari încă voiau să între la spectacol, n'au mai avut loc. Prefurile locurilor erau colosale: câte 35 pesetas s'au plătit pentru cele mai rele locuri. Din Franția au venit de asemenea mulți curioși. Când dobitoacele au fost lăsate pe arenă, taurul cu numele *Huron* numai decât a trântit la pământ pe tigrul cu numele *Caesar*. Atunci tigrul a mușcat taurul de foale, taurul însă l-a scuțurat de pe sine aruncându-l ca pe o loptă. Cum ambii se luptau de-odată taurul izbind cu capul, a prăbușit baricada arenei, când ambele animale au eșit în public, care a fost cuprins de o grozavă panică, fugind care cum vedea în toate părțile. Tigrul, cum amintirăm mai sus, a fost omorît, ear taurul prins și dus napoi în apartamentul său.

ECONOMIE.

Arad, 25 Iulie.

An rău.

De două zile încoace se revarsă o ploaie bine făcătoare peste mai multe ținuturi ale țării. Sunt aproape șase săptămâni de când n'a căzut o picătură de ploaie, câmpul sta pârjolit și ars, vitele și omul însuși păreau a se topi în lunga dogorire a nemiloaselor arșițe.

Iată de ce adevărată milă cerească a fost ploaia ce a căzut ieri și alaltăieri peste cele mai multe părți ale țării.

Durere, de ajutorat semănăturilor nu mai poate fi vorba. Viile ici-colea vor mai învia, poamele asemenea, dar semănăturile sunt nimicite.

Se zice că din 1811 nu s'a mai pomenit asemenea secetă ca anul acesta.

Lipsa de apă e așa de mare încât pe unele locuri au secat cu totul fântânele și locuitorii din a doua și a treia comună cară apa de beut. Rîurile sunt toate secate. Murășul, de es. oameni bătrâni nu-și aduc aminte să fi fost așa de mic. Il poți trece cu picioarele. Anul acesta n'a putut comunica nici o plută pe el.

Nefericirea cea mai mare este însă în nimicirea recoltei porumbului. Nu s'a făcut mălaiul, asta atâta înseamnă că milioane de Români au rămas fără hrană.

Ar fi deci de dorit să se iee de pe acum măsuri pentru preîntîmpinarea mizeriei.

Conducătorii Români, să chibzuiască mijloacele cum să se poată ajuta poporul în diferitele ținuturi. Trebuie desvălita starea adevărată a lucrului și a cere și ajutorul statului. Să nu stăm cu mâinile în sân, ci să grăbim ajutându-ne unii pe alții.

Rugăm pe fruntașii Români, preoții și învățătorii să ne trimită informațiuni exacte, despre stările din diferitele ținuturi, exacte și nu exagerate ca să ne putem orienta asupra răului. Cel puțin atâta am putea preîntinde dela cei-ce se numesc conducătorii poporului.

Focuri — în toate părțile. Pe lângă recolta slabă, distrusă de secetă se mai adaugă în multe locuri și flăgelul focului. Seceta lungă a uscat tot, și așa firește, numai o mică scântee unde ajunge, preface totul în cenușă. Din mai multe părți vin vești despre nenorociri de acestea. Sate întregi au fost prefăcute în cenușă, căci pe vremea asta, ori-ce grijă mare nu este desulfă, spre a ne apăra. Ca prin minune nefericirile ce se vestesc, nu s'au întemplat între Români. Ici colea dacă a și fost câte o nefericire între Români, totuși par'că l-a ferit Dumnezeu, de nenorociri mai mari.

Drept aceea facem apel serios către toți cei-ce stau în atingere cu poporul, să-1 îndemne a-și asigura averile, să nu ajungă în urma unei mizerabile schinte, cerșetorii pe drumuri.

Nuoi informatori economici. Ministrul de agricultură a însărcinat pe *Iedlicska* Pál jun. locuitor în Dragsina pentru cercul Buziașului (comit. Timișoara) și pe *Rotter* Béla locuitor în Timișoara, pentru teritoriul orașului Timișoara, cu funcțiunea de informatori economici.

Foamete în Bihor. Din țeara Bihorului primim consternați vestea, că populațiunea e de pe acuma deja amenințată cu foamete. Din Oradea-Mare până în Vășcău, cât vede ochiul, e numai jale. Grăul puțin și slab ce

se seceră tocmai acum, nu e al sêracilor, ear curuzul, hrana lor, e nimic cu totul. Cartofii sămănați în scot din cuiburi, pentru-că nici n'au răsărit. La toamnă vor fi siliți să-și vîndă cu grămada vitele, firește pe prețuri de nimica, dar sunt siliți să le vîndă, căci nu-1 nutreș și vor vinde tot, ca să scape de pierirea de foame. Halal de tine țeară!

Bibliografii.

Programa gimnasiunii superior gr.-cat. și școalelor elementare din Beiuș pe anul școlastic 1903/4 redactată de Ioan Butean director și prof. p. o. Cuprinsul: Discurs rostit cu ocaziunea aniversării centenare a nașterii marelui bărbat de stat maghiar Francisc Deák. De Traian I. Farkas — Discurs festiv rostit la festivalul aranjat de tinerimea gimnasială din Beiuș, în ziua onomastică a Ilustrisimului Domn Epis op al Orășii-Mari Dr. Dem. Radu de Vasile Dumbravă. — Planul de învățămînt după clase. — Planul general de ore. — Ocupațiune scripturistice din Limba română. — Manuale pentru anul școl. 1904/5. — Internatul Pavelian — Masa studenților. — Beneficiații. — Mijloacele de învățămînt. — Statistica de gimnastică. — Obiectele extra-ordinare — Progresul. — Acte mai însemnate. Societatea de lectură, ordul examenelor publice. Examenele octavanilor în 1903/4. — Corpul profesional. — Progresul în studii. Tabele statistice. — Visitațiuni officioase. — Date istorice pentru anul școlastic 1903/4. — Câte-va momente din viața neuitatului episcop, Mihai Pavel. — Premiări la finea anului școl. 1904/5. — Instrucțiuni pentru începutul anului școl. 1904/5,

BURSA.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

— Cursul pieței din Budapesta. —

— 27 Iulie 1904.

GRĂU.

	per 50 kilograme	coroane
Grâu nou dela Tisa	— — — —	10.50—10.25
" " din Banat	— — — —	10.05—9.85
" " din Bacfa	— — — —	10.20—10—

ORZ.

Orz	— — — — —	6.50—6.25
-----	-----------	-----------

SĂCĂRA

Săcără din jurul Pestei	— — —	7.10 7—
-------------------------	-------	---------

PORUMB

Porumb	— — — — —	6.45—6.35
--------	-----------	-----------

OVES.

Oves	— — — — —	6.75—6.65
Rapița	— — — — —	10.85—10.25

MONETE.

Aur, magh. ori austriac, bătut	. . .	11.43	11.35
" " " " rotund	. . .	11.33	11.27
" " " " piesă de 8 fl.	. . .	19.06	19.01
" " " " piese de 20 franci	1906.	19.01	
" " " " piese de 20 marce		23.54	23.44
" " " " lire turc.	— — —	—	—

Nota de bancă germană (100 ma.)	117.55	117.25
" " " franceză (100 fr.)	95.32	95.02
" " " italiană (100 lir.)	95.40	95.10

Ruble de hârtie piese	2.54	2.5
Notă de bancă românească (100 lei)	94.55	95.2	
" " " sârbească (100 den.			
1902	92.50	95.—
98. — Los al impr. serb. per. cu stampilă austr. 13 lan.			
1902	94.8	—3

LOSURI.

Val. nom.	Bani	Marfă.	
10. — Losuri „Bazilika“	19.50	21.50
10. — " " cu stam. austriacă	21.—	23.—
— " " bilet câștig	6.—	8.—
200. — Impr. oraș. Vien. din	510.—	525.—
80. — Los al orașului Buda cu stampilă austriacă	155.—	165.—
80. — " " " " stampilă austriacă	160.—	170.—
4. — Los „Jó sziv“	9.75—	10.75—
4. — " " cu stampă austr.	9.75—	10.75—
10. — Los al crucii roș. magh.	27.—	29.—
10. — " " " cu st. aust.	29.—	31.—
24. — " " " bilet de câștig	9.—	11.—
42. — Los al crucii roșie ital. cu stam. Austriacă	45.—	47.—
20. — Los al crucii roșie austr.	54.—	56.—
200. — Los al inst. de cred austr.	460.—	470.—
84. — Los Pálffy	160.—	170.—

INSERTIUNI și RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena. 286

Aranjament modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și dicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Anunț.

Mai jos subscrisul primesc în farmacia mea de practicant pe 3 ani un tiner român, care a absolvat 6 clase gimnasiale pe lângă următoarele condițiuni:

Pe lângă întreagă proviziunea primește bani de buzunar la lună 10 cor. în anul prim, în anul al 2-lea 20 cor., în anul al 3-lea 30 cor.

După espirarea anilor de praxă cu ocaziunea examenului primește o remunerațiune de 100 cor. dacă o va merita.

Reflectanții să dovedească că pe lângă limba română posed și limba maghiară și germană.

Csákova, (c. Temes) în 15 Iulie 1904.

M. Koritič Wilhelm,

300 1—4

spotecar.

De vânzare.

Două câzi în stare foarte bună, ee 35 Hecto, sunt de vândut la părintele Avisalon Țiucra în Allioș.

Editor-proprietar: George Nichin

Redactor responsabil: Ioan Russu-Sîrianu.

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal* și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, encuraz, ovăs, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

423 -168

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Asigurați contra grindinei: encurazul, grâu, secăra, ovăsul și toate plantele economice!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Primul
și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor
306 al lui
Bettelheim K.
ARAD, Aulich Lajos-u. 2.
Nr. Telefonului 184.

B A N I I

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se pot căpăta împrumuturi ipotecare replatebile în anuități, pe posesiuni fonciare, case în orașe, mai departe credit personal preacilor, oficerilor, funcționarilor de stat și particulari, comenziștilor, industriașilor și pensionaților pe lângă replătire în 5—20 ani, cu giranți ori fără giranți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune. Remunerația noastră modestă numai după atingerea scopului, decursiv va fi plătită. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, carți spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile extra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:

1. Informațiunile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să desorbu anual din datorie și interesele vin socotite numai după sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine încasatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque postal nefrancat.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cuartal se detrage imediat din datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circulațiunii uriașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotentază.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2½ ani, după care ori-ce obligământ de plată încetă.

C) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	Depurare de 40 ani	3-15%
„ „ 22 „	4-0%	„ „ 46 „	2-96%
„ „ 30 „	3-75%	„ „ 50 „	2-85%
„ „ 32 „	3-50%	„ „ 60 „	2-65%
„ „ 33 „	3-30%	„ „ 65 „	2-33%
„ „ 35 „	3-25%	„ „ 70 „	2-30%

După mărimea sumei împrumutate. După mărimea sumei împrumutate.

În plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de administrare ci și depurațiunea din capital.

Biurou aradan de informațiuni.

Posesori KLONDA și SZATMÁRY
ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comone foarte potrivite, de oare ce la întrebunțarea de apă nesipossă ori murdară nu abzie sevicuil. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-uteza 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Baie de cadă „DIANA“

ARAD, Halász-uteza 1. szám.

Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani și 1 coroană.

APĂ DE APADUCT.

Cerem numeroase visite.

őzv. VADNAI LÁSZLÓNÉ.

Băile stau la dispoziție dela 5 ore dimineața până la 10 ore seara.

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-
dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca.
Ceașce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri.
Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage
pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate.
STICLE, PAHARE, FARPURI DE STICLA dela cele mai simple până la
cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal.
Obiect de lux și folosire de alpacca și argint de China, execuțiunea cea
mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figurii etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. —
Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangiarea de culine. —
Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.

Requisite de mâncare din alpacca, ori argintate ori nickelizate, fabricate
din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, birouri, pentru
apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru
restaurante, localuri de grădini și buline. Cu iluminare electrică, de gaz,
acetylen, petrol ori spirit

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de
trusouri, și alte lucruri pentru arangiarea de locuințe, ville,
verande și locuințe de câmp. 308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrásy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se execută prompt și la
moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegari,
măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

P. T. Dame!

Am onoare a atrage atenția binevoioare a
damelor din loc și provincie la 295 1—5

Atelierul meu de modă pentru dame

ce am deschis și am provăzut conform recerin-
țelor moderne în

ARAD, Strada Kápolna Nr. 5

Curtea pompierilor orășenești (tüzoltó laktanya)

unde confecționez, după facon modern toalette
mai elegante, jachete, mantale de călătorit, haine
pentru casă și stradă precum și tot felul de
haine pentru copii, frumos și pe lângă prețuri
foarte avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul prea stim.
dame, semnez cu deoseb. stimă:

Elisa Vațian n. Maior.

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

ai cărei unici liferanți pentru întregul continent și pentru America sunt

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

la cari e a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ taie admirabil!

500 coroane plătesc, celui ce este în stare să ne arate o coasă
de oțel „Bur“ veritabilă ca proveniță din altă fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase
d oțel „Bur“ două rele.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe
mâner poartă gravată inscripția aceasta: *W. G. Kőbánya*, iar pe
atul ei este tipărită marca firmei cum arată figura asta: 190 6—20

Preț-curent ilustrat și gratuit.

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păzi
de marfă de imitațiune. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui
econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are a-l mulțami coasa de oțel „Bur“ singur ascuți-
șului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru
aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simcea și
grumaz tare, ear ascuțișul foarte subțire. Mulți economi strică și cea
mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă
toată nedibăcia economului este eschisă la coasa „Bur“, de oare-ce
firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fie-care bucată
se primește garanță, iar care nu corespunde schimbăm pentru alta
însă mărturisim din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea.

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1-80	2-10	2-20	2-30	2-40	2-70	2-80	2-90	3-20	3-60 Cor.

La comande de 5 bucăți suportă spesele postale; la comande
de 10 bucăți fabrica nu numai că suportă spesele postale, dar dă o
coasă în dar, ear la comande de 20 bucăți, fabrica pe lângă su-
ortarea speșelor postale și trimiterea a două coase, trimite și două ta-
bleuri frumoase din timpul resboiului biro-englez. Cătea „Bur“ la coasa
de oțel „Bur“ 1 cor. 90 fl. Aparat „Amargau“ bucată 30 fl. Aparat
pentru baterea coasei (nicovalăși ciocan) 1 cor. 90 fl. *Noutate!*
Teacă potrivită p. coasă păr. cu cheie cu tot 30 fl., 10 buc. 2 60 cor.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

in culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta excelent și nevinovat, păr
barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru
ori brunet. Coloarea e constantă și nu se poate osebi
de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu
se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fl. 244

Ori-ce păr cărunt își recapătă culoarea naturală prin
folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă fru-
museța naturală a părului. Astfel părul blond devine
iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem prefăce
ori ce păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea
câneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă,
fără a ataca părul. — Prețul! sticlă mică 1 cor., sticlă
mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la mară.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.